

«Мемлекеттік мүлік мәселелері бойынша кейбір заңнамалық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы»
Қазақстан Республикасы Заңының жобасына реттеуші саясаттың консультативтік құжаты

1. Мәселенің сипаттамасы:

| № п/п | Проблемалық сұрақ | туындаған проблеманың негізгі себептері | Сипатталған проблеманың деңгейі мен маңыздылығын көрсететін аналитикалық ақпарат | Проблеман ы өлшеу әдістері |
|----------|---|--|---|---|
| 1. | Одан әрі жетілдіру мемлекеттік активтерді басқару шекараларын көрсете отырып, тиісті саясатты қалыптастыру арқылы мемлекеттің экономикаға қатысуы және мемлекеттік компанияларға (бұдан әрі – мемлекеттік компаниялар) қойылатын талаптарды белгілеу. | Жекелеген компанияларды мемлекеттік меншікте сақтаудың негіздемелері мен мақсаттарын нақтылау, сондай-ақ квазимемлекеттік сектордың қатысуымен экономика секторларын айқындау қажет. Сонымен қатар, мемлекеттік компания қызметінің қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштерін жіктеу тәсілдерін қалыптастыру қажет. | Мемлекет меншік иесінің функцияларын мемлекеттік компанияларда көпшіліктің мүддесі үшін жүзеге асыруы керек (<i>ЭЫДҰ-ның мемлекеттік кәсіпорындардағы корпоративтік басқару қағидаттарына сәйкес (2024 жыл).</i> Ол мұқият бағалау жүргізіп, мемлекеттік меншікті ақтайтын себептерді ашып, оны үнемі қайта қарауға мәжбүр етуі керек. Тиісті саясатта бекітілген Мемлекеттік компанияның нақты мандаты мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарына байланыстыра отырып, олардың қызметінің нақты күтілетін нәтижелерін айқындауға мүмкіндік береді. Соңғы 10 жылда мемлекеттік меншікті басқару саясаты мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттарында, әртүрлі тұжырымдамаларда (мысалы, мемлекеттік басқару, бәсекелестікті дамыту, бюджеттік саясат және т.б.) бекітіледі. Сонымен қатар, жоғарыда | Аталған мәселелер мемлекеттік мүлікті тиімді пайдалануға және әрбір мемлекеттік компанияның мақсаттары мен функцияларын айқындауға әсер етеді және заңнамалық реттеуді талап етеді. |

| | | | | |
|----|--|---|---|--|
| | | | <p>аталған құжаттар уақытша фактормен шектеледі және бюрократизация шеңберінде қайта қаралады.</p> <p>Осыны ескере отырып, Қазақстан Республикасының Үкіметіне мемлекеттік меншікті басқару саясатын (бұдан әрі - <i>Саясат</i>) бекіту жөніндегі құзыретті заңнамалық деңгейде беру ұсынылады.</p> | |
| 2. | <p>2. Заңды тұлғалардың түрлерін айқындайтын Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің жалпы нормалары квазимемлекеттік сектор субъектілерінің ұйымдық-құқықтық нысанын таңдау кезінде қолданылатын нақты өлшемшарттарды белгілей отырып, одан әрі регламенттеуді талап етеді.</p> | <p>Заңнамада әртүрлі ұйымдық-құқықтық нысандарда мемлекет қатысатын заңды тұлға құруға мүмкіндік беретін көптеген нормалар бар.</p> | <p>Бүгінгі таңда мемлекеттік органдардың функцияларын орындау және белгілі бір саладағы мемлекеттік саясаттың мақсаттары мен міндеттерін іске асыру үшін акционерлік қоғамның (бұдан әрі – АҚ) және жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің (бұдан әрі – ЖШС), мемлекеттік кәсіпорынның (бұдан әрі – МК) корпоративтік нысандарында мемлекеттік компаниялар құру тәжірибесі бар.</p> <p>Іс жүзінде КМС субъектілері қызметтің негізгі мақсаты ретінде кіріс алуды көздемейтін коммерциялық заңды тұлғалар нысанында экономиканың бір саласында құрылады. Бұл еңбекақы төлеудің, қаржыландырудың және мүлікті есепке алудың әртүрлі жүйесіне әкеледі.</p> | <p>Мемлекеттік ұйымдардың ұйымдық-құқықтық нысаны қаржыландыру жүйесіне, қызметтің негізгі көрсеткіштерін белгілеуге, олардың алдындағы қызметтің стратегиялық бағытына әсер етеді және заңнамалық реттеуді талап етеді.</p> |
| 3. | <p>3. Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияның (бұдан әрі – ӘКК) функционалы Өңірлік даму</p> | <p>ӘКК басқару мәселелері «Мемлекеттік мүлік туралы» (бұдан әрі – <i>Мемлекеттік мүлік туралы Заң</i>),</p> | <p>Мемлекеттік мүлік туралы заңда «ӘКК» ұғымы Заңда қолданылатын негізгі ұғымдарда</p> | <p>Көтерілген мәселелер өңірге инвестициялар</p> |

| | | | | |
|---|--|---|--|---|
| | институттарының алдына қойылған міндеттерді толық көлемде іске асыруға мүмкіндік бермейтін корпоративтік шешімдер деңгейінде регламенттеледі . | «Акционерлік қоғамдар туралы», «Жауапкершілігі шектеулі және қосымша серіктестіктер туралы» ҚР заңдарының жалпы нормаларымен регламенттеледі. Мемлекеттік мүлік туралы заң ӘКК қызметінің өңірлік даму институты ретіндегі ерекшеліктерін белгілемейді. | көзделген. <i>Анықтама: әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорация-облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының шешімі бойынша құрылған, акцияларының бақылау пакеті мемлекетке тиесілі, өңір экономикасының дамуына жәрдемдесуді жүзеге асыратын акционерлік қоғам нысанындағы Өңірлік даму институты.</i> Бұл ретте ӘКК-ге Өңірлік даму институты мәртебесі беріледі, бірақ олардың қызметінің ерекшелігі регламенттелмейді және жүктелген функционалды іске асыру бойынша проблемалар туындайды. Құқық қолдану практикасы ӘКК мақсаттарын, міндеттері мен функцияларын заңнамалық тұрғыдан бекіту қажеттілігін көрсетеді. | тартуға және инвестициялардың өмірлік циклінің барлық кезеңдерінде инвесторларды сүйемелдеуге, сондай-ақ жергілікті жеткізушілердің дамуына және бизнес-байланыстарды жолға қоюға ықпал етеді және заңнамалық реттеуді талап етеді. |
| 4 | Стратегиялық объектілерді реттейтін Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің жалпы нормалары мемлекет меншігіндегі стратегиялық объектілерге қатысты одан әрі регламенттеуді талап етеді. | Бүгінгі таңда жеке тұлғалар мен мемлекеттік емес заңды тұлғаларға тиесілі стратегиялық объектілердің тізбесі, сондай-ақ оларға ауыртпалық салу және иеліктен шығару тәртібі айқындалды. Сондай-ақ осындай объектілермен жасалған мәмілелерге мониторинг жүргізу көзделген. | Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес стратегиялық объект қазақстандық қоғамның орнықты дамуы үшін әлеуметтік-экономикалық маңызы бар, Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігінің жай-күйіне ықпал ететін иелену және (немесе) пайдалану және (немесе) билік ету мүлкі болып табылады. Стратегиялық объектілерді одан әрі нақтылау қажет. | Бұл мәселе мемлекеттік активтерді басқару барысында қалыптасқан міндеттерді жедел шешуге және жағдайларға ден қоюға кедергі келтіреді және заңнамалық реттеуді талап етеді. |
| 5 | Басқарудың тиімділігін арттыру және бюрократиядан шығару | Мемлекеттік мүлікті және мемлекеттік ұйымдарды басқару | Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің | Бұл мәселе мемлекеттік |

| | | | | |
|----|---|---|---|---|
| | <p>мақсатында мемлекеттік органдар мен мемлекеттік ұйымдар арасындағы өкілеттіктерді одан әрі ажырату.</p> | <p>көптеген келісу кезеңдерінен тұрады.</p> <p>Мемлекеттік бюрократияны басқарудың қолданыстағы жүйесі оны тиімді басқаруды қамтамасыз ететін деңгейге өкілеттіктерді бере отырып, орталықсыздандыруды талап етеді.</p> | <p>мемлекет қатысатын заңды тұлғаларға қатысты және салалық мемлекеттік органдар бекіту органы мен келісуші мемлекеттік органның ролінде әрекет ете отырып, бірдей функцияны жүзеге асырады.</p> <p>Мемлекеттік мүлікті басқаруға қатысты ол мемлекеттік кәсіпорын мен мемлекеттік мекеменің балансында бекітіледі, бірақ олардың оны пайдалануға, жалға алуға, сенімгерлік басқаруға және т. б. беру құқықтары жоқ.</p> <p>Бұл ретте мемлекеттік кәсіпорын мен мемлекеттік мекеменің басшысы Қаржы-шаруашылық қызметі және мемлекеттік кәсіпорын мүлкінің сақталуы үшін дербес жауапты болады.</p> <p>Осылайша, басқарудың тиімділігін арттыру мақсатында мемлекеттік органдар мен мемлекеттік ұйымдар арасындағы өкілеттіктердің аражігін ажыратуды жалғастыру қажет.</p> | <p>активтерді басқару барысында қалыптасқан міндеттерді жедел шешуге және жағдайларға ден қоюға кедергі келтіреді және заңнамалық реттеуді талап етеді.</p> |
| 6. | <p>Мемлекеттік мүліктің нысаналы пайдаланылуын бақылау саласын кеңейту және артық, пайдаланылмайтын не мақсатына сай пайдаланылмайтын мүлікті алып қою.</p> | <p>Бүгінгі таңда мемлекеттік мүліктің мақсатты пайдаланылуын бақылау мемлекеттік мекемелерге қатысты жүзеге асырылады.</p> <p>Бұл бақылауды жедел басқару және шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік мүлікке иелік ететін мемлекеттік кәсіпорындарға қатысты тарату ұсынылады.</p> | <p>Ережеге сәйкес, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің функциясына мемлекеттік мүлік тізілімінде мемлекеттік мүлікті, яғни коммуналдық мүлікті қоса алғанда, барлық мемлекеттік мүлікті бірыңғай есепке алуды қамтамасыз ету жөніндегі жұмысты үйлестіруді және</p> | <p>Көтерілген мәселе бүкіл мемлекеттік мүлікті мақсатты және тиімді пайдалануға әсер етеді және заңнамалық реттеуді талап етеді.</p> |

| | | | | |
|--|--|--|--|--|
| | | | <p>ұйымдастыруды жүзеге асыру жатады.</p> <p>мемлекеттік мүлік туралы заңға сәйкес мемлекеттік мүлікті есепке алу бақылау және тиімді пайдалану мақсатында жүзеге асырылады.</p> <p>Бұл ретте есепке алудың толықтығын, дұрыстығын қамтамасыз ету мақсатында заңнамада регламенттеу талап етіледі.</p> | |
|--|--|--|--|--|

2 Ағымдағы жағдайды талдау, ұлттық реттеуге неғұрлым ұқсас әлемдік тәжірибені салыстыру:

| № п/п | № Ағымдағы жағдай | Аударылмаған |
|----------|--|--|
| 1. | <p>Мемлекеттік меншікке қатысты саясат заңнамада бекітілмеген, бұл мандат пен қаржыландыру көздері негізінде МК-ны жіктеуге мүмкіндік береді, бұл қандай фирмаларды жекешелендіру тұрғысынан қарастыру керек (мысалы, бәсекеге қабілетті нарықтарда жұмыс істейтін фирмалар) және қай фирмалар мемлекеттік меншікте қалуы керек деген шешім қабылдауға негіз бола алады.</p> <p>Қаржылық нысаналы көрсеткіштерді айқындайтын, техникалық және операциялық мәселелерді шешетін және МК жұмысының көрсеткіштеріне мониторинг жүргізетін МК үшін меншік объектілерін басқарудың орталықтандырылған немесе келісілген құрылымы жоқ.</p> <p>Нақты қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштерді белгілей отырып, сондай-ақ әрбір МК үшін дивидендтік саясатты жеке айқындай отырып, МК мандаттарына тиімділікті басқару жүйесі қалыптастырылмаған.</p> | <p>Германия</p> <p>Негізгі қағидат: егер мемлекеттің стратегиялық мүдделері болса және оған тиімдірек қол жеткізуге болмайтын мақсат болса ғана коммерциялық МК-ға қатысу немесе оны құру.</p> <p>Әр 2 жыл сайын қайта қаралады. Қаржы министрлігі мемлекеттің мемлекеттік меншігі туралы жылдық есепті және МК санын қысқарту туралы екі жылдық баяндаманы жариялайды.</p> <p>Мақсаттар нақты анықталған - әрбір кәсіпорынның мақсаты тікелей мемлекеттік меншікте, Қаржы министрлігінің жылдық есебінде жарияланады.</p> <p>МК-ның нақты мақсаттары әрбір МК-ның жарғылары мен нормативтік актілеріне енгізілуі тиіс.</p> <p>Үкімет МК секторына жарты жылдық шолу жүргізілгеннен кейін кәсіпорынға мемлекеттік меншікті тоқтату туралы шешім қабылдай алады.</p> <p>Парламенттің бюджет комитетінің тұрақты кіші комитеті жүргізіліп жатқан жекешелендіру туралы үнемі хабардар етіледі.</p> |

Үкіметтің одан әрі ұлттық меншікке сәйкес еместігі туралы шешімінен кейін 2012 жылы жекешелендіруге келесі МК ұсынылды: (i) Deutsche Post, (ii) Екі мемлекеттік жылжымайтын мүлік компаниясы.

Франция

холдингтер жөніндегі мемлекеттік агенттік жариялаған акционер ретінде мемлекетке арналған нұсқаулықта экономикалық субъектілердің меншігіне қатысты келесі төрт мақсат келтірілген: егемендікке ерекше сезімтал секторларда бақылаудың жеткілікті деңгейін қамтамасыз ету; елдің негізгі қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін тұрақты операторлардың болуын қамтамасыз ету; кәсіпорындарды дамыту мен нығайтуды қолдау, әсіресе шешуші рөл атқаратын секторларда ұлттық және Еуропалық экономикалық өсудің рөлі; еуропалық ережелерге сәйкес күйреуі жүйелі салдары болуы мүмкін кәсіпорындарды құтқаруға қатысу.

Нидерланды

Мемлекеттік меншік саясаты Нидерланды үкіметінің веб-сайтында жарияланады.

Мемлекеттік меншіктің негізгі принциптері

Егер кәсіпорын қоғамдық мүдделерге қызмет етсе, мемлекет акцияларға иелік етеді:

Роттердам портындағы үлес сияқты ұлттық мүдделер үшін ірі инфрақұрылымдық жобаларды жүзеге асырады; немесе жеке компания дағдарысқа ұшырайды және қаржылық дағдарыс кезінде ABN AMRO, ASR және SNS Reaal ұлттандыру сияқты қоғамдық мүдделер үшін ұлттандырылады.

Нидерланды үкіметі өзінің МК портфелін үш санатқа бөледі:

тұрақты - үкімет стратегиялық бақылайтын GP (көпшілік) бақылау (мысалы, Схипхол әуежайы, NS (голландиялық теміржол операторы), Роттердам порты, өйткені бұл компаниялар өмірлік маңызды инфрақұрылымды басқарады және Голландия экономикасы үшін маңызды)

тұрақты емес бақылау - Үкімет кейбір GP (мысалы, Staatsloterij және Holland Casino) сату жоспарларын жариялады.

уақытша сипат - GP нарықты тұрақтандыру мақсатында

| | | |
|----|--|---|
| | | <p>ұлттандырылған және нарық жағдайлары жақсарған жағдайда жеке секторға қайтарылады (мысалы, ABN AMRO, ASR және SNS Reaal қаржы институттары)</p> <p>Литва:</p> <p>Реформалар тұтастай алғанда елдің корпоративтік басқару жүйесінде және мемлекеттік компаниялар елеулі өзгерістерді қамтыды. Жетістіктердің қатарында - мемлекеттік компанияны басқару саясатын қабылдау, оның ішінде мемлекеттік компанияны мақсат түрлері бойынша жіктеу; акционер ретінде мемлекет құқықтарын жүзеге асыру мәселелері бойынша үйлестіруші орган құру; мемлекеттік компанияларда ашықтық пен ақпаратты ашудың жоғары стандарттары; мемлекеттік компаниялар директорларының кәсіби кеңестері. Сонымен қатар 2017 жылдан бастап Литва Үкіметі МК мен жеке кәсіпорындар арасындағы бәсекелестік үшін тең жағдайларды қамтамасыз ету үшін шаралар қабылдады (соның ішінде бірнеше коммерциялық бағдарланған мемлекеттік компаниялары корпоративті нысандарға айналдыру). Нәтижесінде, төрт жыл ішінде МК саны екі еседен астам қысқарды - 2015 жылғы 139-дан 2020 жылы 49-ға дейін.</p> <p>Швеция:</p> <p>Үкімет 2015 жылы бекіткен мемлекеттік меншік саясаты «Үкіметтің жалпы мақсаты меншік иелері үшін құндылық құру» және тиісті жағдайларда мемлекеттік саясат саласында арнайы тапсырылған тапсырмалардың тиісті түрде орындалуын қамтамасыз ету деп жариялайды. Үкімет негізінен компанияның басқа жолмен орындау қиын болатын мемлекеттік қызметтің нақты тапсырмасы болған жағдайларды қоспағанда, бәсекеге қабілетті коммерциялық нарықтардағы компанияларға мемлекет иелік етпеуі керек деп санайды (ЭЫДҰ, 2015).</p> <p>Кейбір елдер кеңірек бақылау шараларын қолданады.</p> |
| 2. | <p>2. КМС жіктелуі.</p> <p>Мемлекет қатысатын ұйымдардың қолданыстағы жіктемесі квазимемлекеттік сектор субъектілерін құрудың коммерциялық немесе коммерциялық емес мақсатын</p> | <p>ЭЫДҰ-ның көптеген елдерінде мемлекеттік сектор ұйымдары мемлекет меншігіндегі кәсіпорындар немесе мекемелердің басқа түрлері неғұрлым көп пайда алу үшін немесе нақты саяси міндеттерді орындау үшін экономикалық қызметті жүзеге асыратындығына байланысты жіктеледі.</p> |

| | |
|--------------|---|
| көрсетпейді. | <p>Коммуналдық қызметтер, денсаулық сақтау мекемелері, сондай-ақ кейбір көлік және энергетика салалары сияқты мемлекеттік мекемелер (СЕЕР-Мемлекеттік қызмет көрсететін жұмыс берушілер мен кәсіпорындар орталығы, 2010) әдетте мемлекеттік саясаттың нақты белгіленген міндеттерін орындау үшін құрылады. Бұл міндеттемелер ұйымды құру кезінде мақсат ретінде белгіленеді және оны бүкіл елде де, аймақтық немесе муниципалдық деңгейде де қолдануға болады.</p> <p>Литва:</p> <p>Реформалар тұтастай алғанда елдің корпоративтік басқару жүйесінде және мемлекеттік компаниялар елеулі өзгерістерді қамтыды. Жетістіктердің қатарында - мемлекеттік компаниялар басқару саясатын қабылдау, оның ішінде мемлекеттік компаниялары мақсат түрлері бойынша жіктеу; акционер ретінде мемлекет құқықтарын жүзеге асыру мәселелері бойынша үйлестіруші орган құру; мемлекеттік компанияларда ашықтық пен ақпаратты ашудың жоғары стандарттары; мемлекеттік компаниялар директорларының кәсіби кеңестері. Сонымен қатар 2017 жылдан бастап Литва Үкіметі МК мен жеке кәсіпорындар арасындағы бәсекелестік үшін тең жағдайларды қамтамасыз ету үшін шаралар қабылдады (соның ішінде бірнеше коммерциялық бағдарланған мемлекеттік компаниялары корпоративті нысандарға айналдыру). Нәтижесінде, төрт жыл ішінде МК саны екі еседен астам қысқарды - 2015 жылғы 139-дан 2020 жылы 49-ға дейін.</p> <p>Швеция:</p> <p>Үкімет 2015 жылы бекіткен мемлекеттік меншік саясаты «Үкіметтің жалпы мақсаты меншік иелері үшін құндылық құру» және тиісті жағдайларда мемлекеттік саясат саласында арнайы тапсырылған тапсырмалардың тиісті түрде орындалуын қамтамасыз ету деп жариялайды. Үкімет, негізінен, компанияның басқа жолмен орындау қиын болатын мемлекеттік қызметтің нақты тапсырмасы болған жағдайларды қоспағанда, бәсекеге қабілетті коммерциялық нарықтардағы компанияларға мемлекет иелік етпеуі керек деп санайды (ЭБДҰ, 2015).</p> <p>Польша:</p> <p>Мемлекеттік компанияны иелену және басқару моделі 1990</p> |
|--------------|---|

жылдардағы елдегі нарықтық қайта құрулардан бері орталықтандырылған, бірлескен және аралас арасында дамып, өзгерді. 2019 жылғы желтоқсанда жаңа Мемлекеттік активтер министрлігі құрылды, ол мемлекеттік компаниялар орталықтандырылған бақылауды өз мойнына алады. Осы есепті дайындау кезінде Польшаның орталықтандырылған модельге оралғаны туралы айтуға әлі ерте, бірақ осы жолды ұстануда.

Норвегия мемлекеттік компаниялар басқару, мемлекеттің қатысуының ұтымдылығын анықтау, КМС жіктеу және мемлекеттің КМС қалай басқаратыны, уәкілетті органдардың рөлі, ел Парламентіне есеп беру және ашықтық мәселелерінде құрылымдық тәсілді көрсетеді.

Өзбекстан:

2021 жылғы наурызда Өзбекстан үкіметі мемлекеттік компанияны иелену стратегиясын және оны іске асырудың 2021-2022 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жол картасын бекітті. Мемлекеттік компанияның өршіл реформасын бастай отырып, Өзбекстан мемлекеттік активтерді басқару агенттігінің (SAMA) өкілеттіктерін құру және кеңейту арқылы мемлекеттік компанияны иелену және басқару моделін біртіндеп жетілдіруде. 2017 жылдан бастап барлық мемлекеттік компаниялар SAMA -ға есеп беруі керек, оған МК акционері ретінде қызмет ету, мемлекеттік компанияларды иелену саясатын әзірлеу және енгізу, корпоративтік басқарудың тиісті тәжірибесін енгізу, МК Директорлар кеңесінің мүшелерін тағайындау, қаржылық көрсеткіштерді бақылау, осы функцияларды салалық министрліктерден алу арқылы тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін әзірлеу және енгізу жүктелген. Сондай-ақ сама-ға ауқымды жекешелендіру бағдарламасын жүзеге асыру міндеті жүктелген. Өзбекстан біртіндеп орталықтандырылмағаннан мемлекеттік компанияны иеленудің бірлескен моделіне көшуде.

Молдова:

Ел мемлекеттік компанияларға меншік құқығы салалық министрліктер мен орталық үкімет (Қаржы министрлігі және Мемлекеттік мүлік агенттігі, ММА) арасында бөлінген бірлескен меншік моделінен ММА-ға мемлекеттің мемлекеттік компаниялар

| | | |
|---|--|--|
| | | акционері ретіндегі құқықтарын беретін орталықтандырылған меншік моделіне ауысады. Көптеген МК ММА-ге берілгенімен, процесс жалғасуда және оны аяқтау үшін біраз уақыт қажет. |
| 3 | Мемлекеттік қатысатын ұйымдардың ұйымдық-құқықтық нысандарын таңдауды мемлекеттік органдар олардың қызмет нысанасы мен жүктелген функционалын есепке алмай жүзеге асырады. | <p>ЭЫДҰ-ның мемлекет қатысатын кәсіпорындар үшін корпоративтік басқару жөніндегі нұсқаулықтары, 2015 жылғы редакция, үкіметтерге мемлекеттік компаниялар жұмыс істейтін құқықтық нысандарды жеңілдетуді және стандарттауды және оларды мүмкіндігінше жеке компанияларға бірдей қолданылатын корпоративтік құқыққа негіздеуді және дәстүрлі емес құқықтық нысандарды құрудан аулақ болуды ұсынады.</p> <p>Көп жағдайда шығындар мен ықтимал қаржылық пайданы жан-жақты салыстырмалы талдаудан кейін бүкіл әлемдегі үкіметтер бастапқыда белгілі бір құқықтық нысандарда құрылған барлық коммерциялық бағдарланған ұйымдарды, мысалы, мемлекеттік кәсіпорындар, бюджеттік мекемелер мен коммуналдық қызметтерді жауапкершілігі шектеулі серіктестіктерге немесе акционерлік қоғамдарға айналдырады.</p> <p>Коммерциялық емес ұйымдар басқа ұйымдық-құқықтық нысандарды (көбінесе ведомстволар) пайдаланғанымен, олар мемлекеттік бюджеттің бір бөлігіне айналады және корпоративтік құқықты түсінуде компания ретінде жұмыс істемейді.</p> <p>Бұл жағдайда заңнама мемлекеттік компаниялар ретінде жұмыс істейтін ұйымдардың коммерциялық емес сегментін орналастыру үшін жария заңды тұлғаның ерекше нысанын көздеуге тиіс.</p> <p>Егер компанияның икемділігіне, сыйақыға үстемеақыға, бюджет үшін салдарға және т.б. әсер етуіне байланысты корпоративтік құқықтық нысанды өзгерту бұл ұйымдар үшін мүмкін болмаса, онда бұл мәселе көбінесе орта мерзімді перспективада осы біріктірілген коммерциялық емес ұйымдар үшін тиісті мақсаттар мен үміттерді белгілеу арқылы, негізінен олардың қаржылық тұрақтылығына назар аудару арқылы шешіледі рентабельділіктің орнына тиімділік.</p> |
| 4 | ЭКК акциялардың мемлекеттік (өңірлік) бақылау пакеті бар Акционерлік қоғамдар ретінде құрылды. Олардың құқықтық мәртебесі үзінді сипатқа ие және ресми түрде «Мемлекеттік | Әлемдік тәжірибеде Өңірлік даму институттары (бұдан әрі - ӨДИ) өңірдің экономикалық өсуі мен бәсекеге қабілеттілігін қолдауға шоғырланған. Олардың міндеті - пайда табу мақсатында жекелеген |

| | |
|---|---|
| <p>мүлік туралы» ҚР Заңының ережелерімен, ҚР Үкіметінің қаулыларымен және ӘКК жарғыларымен айқындалады.</p> | <p>жобаларды дербес іске асыру емес, нарықтағы сәтсіздіктерді еңсеру. Жалпы әлемдік тәжірибеде ӨДИ функцияларының 4 түрін ажыратуға болады:</p> <ul style="list-style-type: none"> инвестицияларды ілгерілету; экспортты көтермелеу; келісімшарт орталықтары (жергілікті жеткізушілердің құзыреттерін дамыту және олар мен ірі кәсіпорындар арасында бизнес-байланыстар құру); арнайы экономикалық және индустриялық аймақтардың операторлары. <p>Еуропалық одақтарда (бұдан әрі – ЕО) және «Smart Specialisation» бағдарламаларында өңірдің тар, басым мамандану қағидаты бекітіледі, ол стратегиялармен ресімделеді, бұл агенттіктердің басымдықтары мен міндеттерін заңды түрде бекітуді талап етеді.</p> <p>Осылайша, мандатты заңнамалық бекіту және функциялар тізбесін шектеу (инвестицияларға, инфрақұрылымға, ШОБ-ты қолдауға назар аудару) ӘКК функцияларын басқарудың өңірлік деңгейінде коммуналдық және өзге де операциялық салаларға «сырғып кетуден» аулақ болуға көмектеседі.</p> <p>Аймақтық даму агенттіктерінің қаржы құралдары көбінесе бюджеттік қорларды, операциялық кірістерді, кепілдіктерді және инвестициялық қорларды (тікелей инвестициялар, қорлар қорлары) біріктіреді. Финляндияда Finnvera (мемлекеттік институт) шағын және орта бизнесті қолдау пен экспорттаушыларға арналған арнайы кепілдік-несие ұйымы ретінде жұмыс істейді.</p> <p>Польшада PFR және онымен байланысты құрылымдар қаржы құралдарын үйлестіру платформасы ретінде әрекет етеді</p> <p>Осылайша, қарапайым трансферттерден модельдік құралдарға (кепілдіктер, пай-қорлар, Жеке капиталмен бірлескен қаржыландыру) көшу қажет;</p> <ul style="list-style-type: none"> инвестициялық жобаларды іріктеудің қатаң өлшемдерін белгілеу және берілетін кредиттер бойынша тәуекел-менеджментті міндетті түрде жүргізу талап етіледі; қаражатты пайдалану және күтілетін экономикалық әсер |
|---|---|

| | |
|--|--|
| | <p>бойынша ӘКК-нің ашық есептілігі қажет.</p> <p>Польшада және ЕО-ның бірқатар елдерінде рөлдер бөлінеді: ұлттық агенттіктер (РАІН) халықаралық жарнаманы жүргізеді және тікелей шетелдік инвестицияларды (бұдан әрі – ТШИ) тартады, ал өңірлік агенттіктер мен индустриялық корпорациялар (АРР, РFR-топ) инвестициялық алаңдарды және жергілікті сүйемелдеуді басқарады; үйлестіру жалпы ұлттық стратегиялар мен цифрлық порталдар арқылы жүзеге асырылады. ЭЫДҰ мен талдаушылар ТШИ қолдауы мен бизнеске арналған құралдарды интеграциялаудың және «инвестор – жеткізуші» байланыстарын құрудың пайдасын атап көрсетеді</p> <p>Осылайша, функцияларды нақты ажырату қажет (ұлттық деңгейде - инвестицияларды тарту, өңірлік деңгейде – сүйемелдеу, инвестициялық алаңдар мен инфрақұрылым). Бірыңғай pipeline жобалар мен жобаларды қолдау стандарттары инвесторлар үшін транзакциялық кедергілер мен шығындарды азайтады.</p> <p>Өңірлік даму агенттіктерінің (Польша, Оңтүстік Корея және т.б.) озық шетелдік тәжірибелерінде активтерді түгендеу, конкурстар мен концессиялық схемалар арқылы жеке әріптестерді белсенді тарту қолданылады, сондай-ақ активтерді басқару үшін мамандандырылған басқарушы компаниялар тартылады.</p> <p>Мәселен, Оңтүстік Корея (KICOX және онымен байланысты инфрақұрылым арқылы) өнеркәсіптік алаңдарға және оларды коммерциялық пайдалануға назар аударады.</p> <p>Осылайша, барлық активтерге жүйелі түгендеу жүргізу, бейінді емес активтерге билік етудің конкурстық тетігін қолдану қажет, бұл ӘКК-дегі мүлікті пайдалану тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.</p> |
|--|--|

| | |
|---|---|
| <p>5. Азаматтық кодекстің стратегиялық объектілерді реттейтін жалпы нормалары мемлекеттік меншіктегі стратегиялық объектілерге қатысты одан әрі регламенттеуді талап етеді.</p> | <p>АҚШ-та:</p> <p>стратегиялық нысандар термині жүйелер мен активтерді (физикалық немесе виртуалды) білдіреді, сондықтан мұндай жүйелер мен активтердің істен шығуы немесе жойылуы ұлттық қауіпсіздікке, экономикалық қауіпсіздікке, қоғамдық денсаулыққа немесе олардың кез келген комбинациясына зиянды әсер етеді.</p> <p>АҚШ-тың ұлттық инфрақұрылымды қорғау жоспары елдің стратегиялық нысандары негізінен жеке секторға тиесілі және оны басқарады деп мәлімдейді, дегенмен федералды, штаттық, жергілікті, тайпалық және аумақтық үкіметтер (state, local, tribal and territorial – SLTT), шетелдік ұйымдар мен компаниялар да маңызды инфрақұрылымға (КМИ) иелік етеді және басқарады).</p> <p>Президенттік саяси директива стратегиялық нысандар мен КВИ қауіпсіздігін, жұмыс істеуі мен тұрақтылығын нығайту және қолдау жөніндегі ұлттық саясатты айқындайды. Бұл үшін жауапкершілік федералды және жергілікті билік органдарына, сондай-ақ мемлекеттік және жеке меншік иелеріне, стратегиялық нысандар операторларына және КМИ-ге жүктеледі.</p> <p>Ұлыбритания:</p> <p>Стратегиялық инфрақұрылым және Ұлттық қауіпсіздік объектілері елдің аумағында және одан тыс жерлерде орналасқан объектілер ретінде анықталады.</p> <p>2021 жылғы «Ұлттық қауіпсіздік және инвестициялар туралы» заң (National Security and Investment Act, NSI) Үкіметке елдің бірқатар негізгі салаларын шетелдік араласудан қорғауға мүмкіндік береді (мысалы, шетелдік инвесторлардың маңызды Британдық кәсіпорындарды біріктіруі немесе иемденуі).</p> <p>Көптеген жағдайларда стратегиялық салаларда жұмыс істейтін компаниялар арнайы онлайн-портал арқылы ел билігіне инвестициялар және акцияларды сатып алу фактілері туралы хабарлауы қажет. Өз кезегінде, Үкімет кез-келген қорқынышты мәмілелерді тексереді және қажет болған жағдайда оларды бұғаттай алады.</p> <p>Сауд Арабиясы:</p> <p>өңірлік маңызы бар стратегиялық объектілерді айқындау бейінді</p> |
|---|---|

| | |
|--|---|
| | <p>министрліктердің ұсыныстарын ескере отырып, Үкімет отырысында қаралады (халықтың қоғамдық әл-ауқаты мен әлеуметтік дамуына, оның ішінде патшалық экономикасының дамуына тікелей ықпал ететін стратегиялық объектілерді белгілеуге баса назар аударылады).</p> <p>Министрліктер елдің дамуы мен мүдделері үшін маңыздылығын ескере отырып, белгілі бір объектілерді стратегиялық маңызы бар объектілердің қатарына қосу мақсатында арнайы құжаттар қалыптастырады.</p> <p>Қазіргі уақытта Сауд Арабиясындағы аймақтық маңызы бар стратегиялық нысандар ретінде 20-ға жуық теңіз порттары мен 35 әуежайды бөлуге болады.</p> <p>Беларусь Республикасында:</p> <p>экономиканың стратегиялық маңызды салаларының жұмыс істеуін және/немесе өзге де маңызды мемлекеттік қажеттіліктерді қамтамасыз ететін заңды тұлғалардың тізбесі бекітілді (БР Министрлер Кеңесінің 2013 жылғы 11 қарашадағы № 964 Қаулысы).</p> <p>Тізбеге төменде көрсетілген өлшемшарттардың біріне және/немесе бірнешеуіне жауап беретін заңды тұлғалар енгізілген:</p> <p>әскери мақсаттағы өнім өндіруді жүзеге асыратындар; стратегиялық пайдалы қазбаларды өндіруді және өңдеуді жүзеге асыратын;</p> <p>тауарлар мен қызметтер экспортының жалпы республикалық көлемінде тауарлар мен қызметтер экспортының үлес салмағы 0,5 пайыздан асады;</p> <p>өнімнің (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) осы түрлерін өндірудің жалпы республикалық көлемінде 10% - дан асатын дайын өнімнің (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) жекелеген түрлерінің үлес салмағы.</p> <p>Барлық энергетикалық және көлік объектілері мемлекеттің айрықша меншігінде болады және жекешелендіруге жатпайды.</p> |
|--|---|

3. Сипатталған проблеманы шешудің ұсынылған жолдары:

| № п/п | Шешім | Артықшылықтары | Кемшіліктері |
|----------|--|---|--------------|
| 1. | <p>1. Меншікті басқару саясатын бекіту. Мемлекет меншік иелерінің үміттерін нақты анықтап, оларға қол жеткізу үшін МК-ға толық операциялық автономия беріп, басқаруға араласудан бас тартуы керек.</p> <p>Жалпы меншіктің мақсаттарын және МК қызметінің нәтижелеріне қатысты күтулерді айқындау, тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін (бұдан әрі – ТНК) және бизнес-жоспарларды бекіту; бүкіл портфель бойынша нәтижелерге мониторинг жүргізу; төмен өнімділікке қатысты салдарларды қабылдау; бюджеттік саясат пен ашықтық талаптарына сәйкестікті қамтамасыз ету.</p> <p>МК стратегиясын, қызмет нәтижелерінің мақсаттарын айқындау, даму жоспарларында МК қызметінің нәтижелерін бағалау жүйесін енгізу.</p> <p>МК қызметінің қаржылық нәтижелерін тұрақты бағалау.</p> <p>Мемлекеттік қызметтер мен мақсаттар бойынша шығыстарды бағалау және міндеттемелерді қаржыландыру есебінен МК шығындарын шектеу</p> <p>МК қаржылық қадағалау жүйесін енгізу, МК қаржылық жағдайын және фискалдық тәуекелдерді бағалау</p> | <p>МК корпоративтік басқару жүйесінде мемлекет ақпараттандырылған, белсенді және кәсіби меншік иесі ретінде орындайтын МК меншік функциясын енгізу.</p> | Жоқ |
| 2. | <p>2. Мемлекет қатысатын ұйымдарды экономикалық және экономикалық емес ұйымдарға жіктеу олардың арасындағы шекаралар мен айырмашылықтарды нақты белгілеуге, сондай-ақ мемлекеттің экономикаға қатысуының ұтымдылығын, мандатын, басқару құрылымын және мемлекеттік қаржыны басқару жүйесіндегі дұрыс есепке алуды айқындауға және сектордың ашықтығын арттыруға мүмкіндік береді.</p> <p>Мемлекеттің қатысуымен экономикалық ұйымдардың қызметі халық үшін инфрақұрылымды не сыни объектілерді басқаруға және дамытуға бағытталатын болады.</p> <p>Мемлекеттің қатысуымен экономикалық ұйымдар өнеркәсіп-қаржы саласында жұмыс істейтін болады, басқару органы ДК және НС болады.</p> | <p>Шығындарды азайтуға, бюрократияны төмендетуге, тиімді шешім қабылдауға, инвестициялық тиімділікті жақсартуға және жауапты қорды басқару.</p> | Жоқ |
| 3. | <p>3. Мемлекеттің қатысуы бар кәсіпорындардың ұйымдық-құқықтық нысанын таңдау өлшемшарттары, сондай-ақ ұлттық басқарушы</p> | <p>Мемлекеттің экономикаға қатысуының бірыңғай, ашық және</p> | Жоқ |

| | | | |
|----|---|--|-----|
| | холдингтер, ұлттық холдингтер, ұлттық компаниялар және ұлттық даму институттары арқылы мемлекеттің экономикаға қатысу үлгілері мемлекеттің қатысуының нақты мәртебесі, мақсаттары мен шектері, сондай-ақ корпоративтік басқаруға және атқарушы органдар қызметінің тиімділігін бағалауға қойылатын бірыңғай талаптар бөлігінде нормативті түрде бекітілсін. | болжамды моделінің пайда болуы. Стратегиялық, инвестициялық және квази-бюджеттік функцияларды нақты ажырату. | |
| 4. | <p>4. ӘКК-нің Өңірлік даму институттары ретіндегі бірыңғай мәртебесі мен мандатын заңнамалық бекіту.</p> <p>ӘКК-ні Өңірлік даму институттары ретінде бекіте отырып, олардың функцияларының нақты белгіленген тізбесімен және бейінді емес функцияларды орындауға тыйым сала отырып, «Мемлекеттік мүлік туралы» ҚР Заңына өзгерістер енгізу.</p> <p>ӘКК қызметінің инвестициялық моделіне назар аудару. ӘКК-ні әкімдіктер жанындағы «шаруашылық мәселелер операторы» моделінен өңірлерге инвестициялар тарту, инвестициялық жобаларды құрылымдау және жеке бизнеспен бірлесіп инвестициялау басымдығымен Өңірлік даму агенттігінің моделіне көшіру.</p> <p>Барлық активтерді түгендеу және бейінді емес және тиімсіз активтерді ӘКК-ден жекешелендіру, концессия, МЖӘ немесе мамандандырылған операторларға беру арқылы шығару.</p> <p>ӘКК функцияларын мемлекеттік органдармен және даму институттарымен ажырату:</p> <p>ұлттық деңгей - Стратегиялық жоспарлау және ірі инвестицияларды тарту;</p> <p>ӘКК өңірлік деңгейде-өңірлерде инвесторларды сүйемелдеу, инвестициялық алаңдарды басқару, ШОБ және инфрақұрылымның өңірлік жобалары;</p> <p>өңірлік деңгейдегі әкімдіктер-әкімшілік және реттеуші функциялар.</p> <p>ӘКК қызметін МӨК құжаттарымен үндестіру, Өңірлерді дамыту жоспарларына сәйкес ЖАО ӘКК-нің даму жоспарларын бекіту.</p> <p>Міндетті жария есептілікпен әлеуметтік-экономикалық әсерге (іске асырылған жобалар, тартылған инвестициялар, өңір халқының жұмыспен қамтылуы, индустриялық аймақтарды жүктеу, бюджет қаражатының қайтарымдылығы) баса назар аудара отырып, ӘКК қызметінің тиімділігін</p> | <p>ӘКК желісінің басқарылуын және олардың қызметінің ашықтығын арттырады;</p> <p>ӘКК-нің КРІ және есептілігін біріздендіру үшін негіз жасайды</p> <p>ӘКК-нің өсу нүктелері мен өңірлік кластерлерді қалыптастырудағы рөлін күшейтеді</p> | Жоқ |

| | | | |
|----|--|---|-----|
| | бағалаудың және бірыңғай KPI жүйесін енгізу | | |
| 5. | <p>Бойынша нормативтік базаны қабылдау:</p> <p>мүлікті мыналарға жатқызу үшін нақты өлшемшарттарды айқындау стратегиялық объектілерге;</p> <p>мемлекеттік анықтау үшін өлшемшарттарды енгізу одан әрі жататын және жатпайтын стратегиялық объектілер иеліктен шығару;</p> <p>жергілікті атқарушы органдардың өкілеттіктерін бекіту туралы жекелеген объектілерге дербес билік ету стратегиялық болып табылатын коммуналдық меншік;</p> <p>иеліктен шығарудың құқықтық тетігін белгілеу мемлекеттік стратегиялық объектілер, міндетті ашықтық және есеп беру қағидаттарын сақтау;</p> <p>ашық және тиімді бақылау жүйесін әзірлеу сыбайлас жемқорлық пен жоғалту тәуекелдерін азайту мақсатында осындай мәмілелермен стратегиялық маңызды активтер.</p> <p>экономиканың стратегиялық маңызы бар салаларындағы объектілерге «стратегиялық объект» мәртебесін беру.</p> | <p>өңірлер бойынша құқықтық бытыраңқылық пен келіспеушіліктерді жояды;</p> <p>стратегиялық объектілерді басқаруды арттырады;</p> <p>стратегиялық объектілермен мәмілелерді бақылаудың ашық және тиімді жүйесін құру;</p> <p>дебюрократизация, мерзімдер мен кезеңдерді қысқарту.</p> | Жоқ |
| 6. | <p>Мемлекеттік мүлік туралы сенімді және салыстырмалы деректердің бірыңғай көзін қалыптастыру.</p> <p>Түгендеу есебінен мемлекеттік активтерді жүйелі басқаруға көшу.</p> <p>Мемлекеттік мүлікке бюджеттік және қаржылық бақылау сапасын арттыру.</p> <p>Деректерді қолмен енгізуді алып тастау.</p> <p>Байламдағы активтерді, бюджеттік шығыстарды және кадр ресурстарын кешенді талдау мүмкіндігі.</p> <p>Мемлекеттік мүлікті есепке алу жүйесін келтіру үшін әдіснамалық және технологиялық база құру.</p> <p>Мемлекеттік мүліктің нысаналы пайдаланылуына бақылауды және артық, пайдаланылмайтын не мақсатына сай пайдаланылмайтын мүлікті алып қоюды енгізу.</p> | <p>Материалдық емес және күрделі активтерді танудың, бағалаудың және ашудың бірыңғай қағидалары есебінен есепке алудың ашықтығын арттыру.</p> <p>Ұйымдар, секторлар және халықаралық есеп беру арасындағы деректердің салыстырмалылығы.</p> <p>Бухгалтерлік есепті мемлекеттік және цифрлық тізілімдермен біріктіру арқылы қателіктер мен айла-шарғы жасау тәуекелдерін азайту.</p> | Жоқ |

4. Ұсынылған шешім жолдарының әсері:

| | Плюсы | Минусы |
|--|--|--------|
| 1. Әлеуметтік даму (адами капиталды өлшеу деңгейі) | КМС субъектілері қызметінің тиімділігін арттыру бүкіл сектордың ашықтығын, олардың кірістілігін арттыруы мүмкін, тиісінше, дивидендтер, жиналатын салықтар, құрылатын жұмыс орындары әлеуметтік дамуда оң әсер етуі мүмкін. | Жоқ |
| 2. Кәсіпкерлікті дамыту | Жеке кәсіпкерлікті қолдау және бәсекелестік орта үшін барынша қолайлы жағдай жасау. Мемлекеттің экономикаға қатысу үлесін төмендету. | Жоқ |
| 3. Мемлекеттік билік органдары | Мемлекеттің меншік иесі ретіндегі қызметін одан әрі орталықтандыру және кәсібилендіру. | Жоқ |
| 4. Экономикалық жүйе | КМС субъектілерін құрудың мақсаттары мен өлшемдерін айқындау кезінде КМС сыныптамасы мемлекеттің экономикаға қатысуы мәселелерінде айқындыққа, оның қатысу үлесінің төмендеуіне, мемлекеттік бюджет пен мемлекеттік сектор мен КМС арасындағы сектор мен қаржы ағындарының ашықтығына, басқарудың дұрыс тетіктерін белгілеуге, мемлекеттік қаржыны басқару жүйесінде дұрыс есепке алуға әкеледі. | Жоқ |
| 5. Экологиялық орта | Жоқ | Жоқ |
| 6. Мемлекеттік бюджеттің кірістері мен шығыстарының көлемі | Жұмыс істеп тұрған МК мен АҚ-ны қайта ұйымдастыру нәтижесінде туындайтын бюджет шығыстары, ЖШС болжанбайды, өйткені олар қайта ұйымдастырылатын ұйымдардың өздері есебінен жүзеге асырылатын болады. | Жоқ |
| 7. Құқықтық реттеу | Нақты құқықтық регламенттеу басқару органдарының жауапкершілігін ажырата отырып, КМС субъектілерін басқарудың ашық жүйесін құруға мүмкіндік береді. | Жоқ |
| 8. Өзге | Жоқ | Жоқ |

5. Ұсынылған шешім жолын енгізуден күтілетін нәтижелер:

| п/п | № Ағымдағы көрсеткіштер | Нәтижесі | Мерзімі (негіздеу) |
|-----|---|---|--|
| 1. | 1 Мемлекеттік меншік меншік саясатының нақты мақсаттарымен негізделуі және үздіксіз өзектілікті қамтамасыз ету мақсатында мезгіл-мезгіл қайта қаралуы тиіс. | <p>Меншікті басқару саясатын бекіту. Жалпы меншіктің мақсаттарын және МК қызметінің нәтижелеріне қатысты күтулерді айқындау, КПЭ және бизнес-жоспарларды бекіту; бүкіл портфель бойынша нәтижелерге мониторинг жүргізу; төмен өнімділікке қатысты салдарларды қабылдау; бюджеттік саясат талаптарына сәйкестікті және ашықтықты қамтамасыз ету.</p> <p>МК стратегиясын, қызмет нәтижелерінің мақсаттарын айқындау, МК қызметінің нәтижелерін бағалау жүйесін енгізу.</p> <p>МК қызметінің қаржылық нәтижелерін тұрақты бағалау.</p> | Заң қолданысқа енгізілген күннен бастап бір жыл ішінде. |
| 2. | 2 КМС субъектілері қызметтің негізгі мақсаты ретінде кіріс алуды көздемейтін коммерциялық заңды тұлғалар нысанында экономиканың бір саласында құрылады. | <p>Мемлекет қатысатын ұйымдарды экономикалық және экономикалық емес ұйымдарға жіктеу. Олардың арасындағы шекаралар мен айырмашылықтарды нақты белгілеу, сондай-ақ мемлекеттің экономикаға қатысуының ұтымдылығын, мандатын, басқару құрылымын және мемлекеттік қаржыны басқару жүйесіндегі дұрыс есепке алуды айқындауға және сектордың ашықтығын арттыруға мүмкіндік береді.</p> | <p>Заң жобасында белгілі бір нормалар үшін өтпелі ережелер көзделетін болады.</p> <p>Заң қолданысқа енгізілген күннен бастап екі жыл ішінде.</p> |
| 4. | 4 Қазақстан Республикасында жұмыс істейтін ӘКК әлеуеті толық ашылмаған және жетілдіру мақсатында одан әрі дамытуды талап етеді. | <p>ӘКК қызметінің негізгі мақсаты экономика секторларында бәсекеге қабілетті кәсіпкерлікті дамыту мен өсіруді көздейтін болады.</p> <p>Құзыреттілікті орталық деңгейде де, өңірлер деңгейінде де ажырату жүргізілетін болады.</p> <p>Ерекше бақылауда жеке сектормен бәсекелестікті алып тастау және әлеуметтік саладағы және корпоративтік басқарудағы жекелеген рәсімдерді реттеу болады.</p> | Заң қолданысқа енгізілген күннен бастап бір жыл ішінде. |

| | | | |
|----|---|--|---|
| 5. | 5 Азаматтық кодекстің стратегиялық объектілерді реттейтін жалпы нормалары мемлекеттік меншіктегі стратегиялық объектілерге қатысты одан әрі регламенттеуді талап етеді. | Мүлікті стратегиялық объектілерге жатқызу үшін нақты өлшемшарттарды айқындау; мемлекеттік органдар мен жергілікті атқарушы органдардың өкілеттіктерін бекіту, мәмілелерді бақылаудың ашық және тиімді жүйесін әзірлеу және т. б. | Заң қолданысқа енгізілген күннен бастап бір жыл ішінде. |
|----|---|--|---|

6. Заңнамалық реттеу жағдайында іс-қимыл алгоритмдерін көрсете отырып іске асыру тетіктері (институционалдық және ұйымдастырушылық іс-шаралар):

| Іс-шаралар | Мерзімдері | Жауапты мемлекеттік орган (лауазымды тұлға) | Бюджет |
|---|--------------------|---|------------|
| Белгіленген проблемаларды шеше отырып, «Мемлекеттік мүлік туралы» заң жобасын әзірлеу. | 2026 жылғы қаңтар. | Ұлттық экономика министрлігі | Қажет емес |
| «Е-заңнама» ақпараттық жүйесі бойынша МО-да «Мемлекеттік мүлік туралы» Заң жобасын келісуге жолдау. | 2026 жылғы ақпан | Ұлттық экономика министрлігі | Қажет емес |
| Заң жобасын Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісіне енгізу | 2026 жылғы мамыр | Ұлттық экономика министрлігі | Қажет емес |

7. Ықтимал тәуекелдер

| Ықтимал тәуекелдер (соның ішінде әлеуметтік тәуекелдер) | Ықтимал тәуекелдердің себептері | Тәуекелдерді басқару жүйесі |
|--|---------------------------------|--|
| Ұсынылған шаралар мемлекеттің бақылау үлесі бар квазимемлекеттік секторға қолданылады. Бұдан басқа, тәсілдерді енгізу кезең-кезеңмен жүзеге асырылатын болады. Жобаны қабылдау теріс әлеуметтік-экономикалық және (немесе) құқықтық салдарға әкеп соқпайды. | Жоқ | Мүдделі тұлғалармен түсіндіру жұмыстарын кеңінен жүргізу |

8. Қоғамдық талқылауға арналған жұмыс топтары:

Тізім

- 1) мемлекеттік органдар, жергілікті атқарушы органдар, мемлекеттік мекемелер және квазимемлекеттік сектор субъектілері;
- 2) қоғамдық ұйымдар;
- 3) Қазақстан Республикасының азаматтары.

9. Қоғамдық талқылау тәсілі:

Жария талқылау жүргізу үшін «Ашық НҚА» порталында консультативтік құжатты орналастыру жоспарлануда.

10. Қоғамдық талқылау нәтижелері

(мәтін)

| № р /с | Ұсынылған шешім | Жұртшылықтың қатынасы | (нысаналы топтардың) |
|--------------|-----------------|--------------------------|----------------------|
| 1 | | | |
| 2 | | | |

1. Заң жобасының құрылымы мен мазмұны (заңнамалық актіні әзірлеу қажеттілігі туралы шешім қабылданған жағдайда)

Тұтастай алғанда, заң жобасы жаңа бөлімдерді енгізумен және қолданыстағыларын қайта қараумен белгіленген проблемаларды шешу бойынша ұсынылатын шараларды ескере отырып құрылымдалатын болады.

Заң жобасы 2 баптан тұрады:

1-бап. Қазақстан Республикасының бірқатар заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін.

1. 1994 жылғы 27 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (Жалпы бөлім);
2. 1999 жылғы 1 шілдедегі Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (Ерекше бөлім);
3. Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы Жер кодексі;
4. Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Бюджет кодексі;
5. Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 29 қазандағы Кәсіпкерлік кодексі;
6. Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы Еңбек кодексі;
7. 2011 жылғы 1 наурыздағы «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;
8. 2012 жылғы 1 ақпандағы «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

2-бап. Заңды қолданысқа енгізу тәртібі

12. Индикаторы оценки эффективности вводимого регулирования с указанием сроков их пересмотра

МҚК субъектілерін басқарудың нақты саясатын заңнамалық деңгейде орнату МҚК субъектілерін экономикалық және экономикалық емес секторларға жатқызу жөніндегі өлшемшарттарды объективті бөлуге алып келеді.

КМС-тің барлық спектрі мен қолжетімді ұйымдық-құқықтық нысандар контекстінде құру кезінде де, қызмет барысында да КМС-тің әрбір нақты субъектісінің алдына қойылған қажетті рөлді, функцияны, мақсаттар мен міндеттерді толық түсіну экономикалық және экономикалық емес түрлер арасындағы шекараны нақты белгілеуге мүмкіндік беретінін ескере отырып, оң өзгерістерге әкеледі.

Согласовано

19.01.2026 15:10 Накипов Бекжан Бауыржанұлы





19.01.2026 15:18 Абылкасымов Нурман Туреханович


19.01.2026 15:50 Темирбаева Жадыра Мағауиевна

Подписано

19.01.2026 17:46 Касенов Арман Бакитжанович



| | |
|---|--|
| Тип документа | Исходящий документ |
| Номер и дата документа | № 20-2-15/239-И от 19.01.2026 г. |
| Организация/отправитель | МИНИСТЕРСТВО НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН |
| Получатель (-и) | РГП НА ПХВ «ИНСТИТУТ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА И ПРАВОВОЙ ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН» МИНИСТЕРСТВА ЮСТИЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН |
| | НАЦИОНАЛЬНАЯ ПАЛАТА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН «АТАМЕКЕН» |
| Электронные цифровые подписи документа |  <p>Согласовано: Накипов Бекжан Бауыржанұлы без ЭЦП Время подписи: 19.01.2026 15:10</p> |
| |  <p>Согласовано: Абылкасымов Нурман Туреханович без ЭЦП Время подписи: 19.01.2026 15:18</p> |
| |  <p>Государственное учреждение "Министерство национальной экономики Республики Казахстан" Согласовано: ТЕМИРБАЕВА ЖАДЫРА MIIRWgYJ...Vwy1W1urt Время подписи: 19.01.2026 15:50</p> |
| |  <p>Государственное учреждение "Министерство национальной экономики Республики Казахстан" Подписано: КАСЕНОВ АРМАН MIIIRuQYJ...aLvPdy3c= Время подписи: 19.01.2026 17:46</p> |

| | |
|--|---|
| |  Государственное учреждение "Министерство национальной экономики Республики Казахстан" ЭЦП канцелярии: I3IM ӘСЕМГҮЛ MIR3QYJ...ufr4WDLI= Время подписи: 19.01.2026 18:04 |
|--|---|

[[QRCODE]]

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 ЗПК от 7 января 2003 года N370-II «Об электронном документе и электронной цифровой подписи», удостоверенный посредством электронной цифровой подписи лица, имеющего полномочия на его подписание, равнозначен подписанному документу на бумажном носителе.